

Pałucka D., Tomanek M. Prawne i ekonomiczne aspekty zatrudniania zawodników spoza UE = The legal and economic aspects of hiring non-EU players. *Journal of Education, Health and Sport*. 2016;6(8):747-767. eISSN 2391-8306.

DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.155096>

<http://ojs.ukw.edu.pl/index.php/johs/article/view/3871>

<https://pbn.nauka.gov.pl/sedno-webapp/works/749179>

The journal has had 7 points in Ministry of Science and Higher Education parametric evaluation. Part B item 755 (23.12.2015).
755 Journal of Education, Health and Sport eISSN 2391-8306 7

© The Author (s) 2016;

This article is published with open access at Licensee Open Journal Systems of Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz, Poland provided the original author(s) and source are credited. This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits unrestricted, non commercial use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.

This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits unrestricted, non commercial use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.

The authors declare that there is no conflict of interests regarding the publication of this paper.

Received: 08.09.2016. Revised 13.09.2016. Accepted: 21.09.2016.

Daria Pałucka¹

Katedra Prawa Europejskiego, Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Mateusz Tomanek²

Katedra Doskonałości Biznesowej, Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Prawne i ekonomiczne aspekty zatrudniania zawodników spoza UE The legal and economic aspects of hiring non-EU players

Streszczenie

Treść artykułu dotyczy sposobów zatrudniania w polskich klubach sportowych zawodników spoza UE. W pierwszym etapie (badania poznawcze), zaprezentowano aktualny zbiór aktów prawnych prawa polskiego, oraz rozstrzygnięcia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, które mogą posłużyć za temat dalszych rozważań w zakresie możliwości zatrudniania obcokrajowców – zarówno posiadających obywatelstwo jednego z państw członkowskich UE, jak i osób spoza Unii Europejskiej. Przedstawiono również regulacje wybranych polskich związków sportowych dotyczących tego zagadnienia. Drugą część artykułu stanowią wyniki badań dot. współpracy klubów sportowych z urzędami wojewódzkimi, która jest wymagana podczas składania wniosków o zezwolenie na pracę.

Słowa kluczowe: zawodnicy spoza UE, zatrudnianie, klub sportowy, sport

¹ mgr Daria Pałucka, e-mail: daria.palucka@tlen.pl

² mgr inż. Mateusz Tomanek, e-mail: mtomanek@umk.pl

Abstract

The article describes how the employment of non-EU players in Polish sporting clubs look like. The first stage (cognitive research) consists of an updated collection of acts of the Legal Polish law and verdicts of the European Court of Justice, which can serve as the subject of further considerations in terms of possibilities on how to employ foreigners – both, having the nationality of one of the member states of the EU and as well as of those who don't. The second part of the article consists of the research results concerning the cooperation between the sports clubs with the provincial department which is necessary while applying forms for work permits.

Key words: non-EU players, hiring, sport club, sport

Wstęp

Niniejszy artykuł został poświęcony tematyce zatrudniania zawodników – cudzoziemców³, wobec których wykonywanie pracy na rzecz polskiego klubu sportowego jest możliwe po uzyskaniu zezwolenia na pracę⁴. Zawodnicy spoza UE nie znajdują się w tak uprzywilejowanej pozycji jak obywatele państw Unii Europejskiej, czy obywatele państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz innych państw o zagwarantowanym prawie do swobodnego przepływu osób. Zgodnie z zasadą pierwszeństwa zatrudniania na terytorium RP obywateli polskich, zatrudnianie cudzoziemców wymaga uzyskania administracyjnego zezwolenia na pracę. Liczne wyjątki od tej reguły zostały określone przepisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (dalej: u.p.z)⁵. Wśród nich znajduje się grupa obywateli państw, objęta zasadą swobody przepływu osób⁶.

W okresie poprzedzającym zmiany ustrojowe zjawisko zatrudniania zawodników przez polskie kluby sportowe właściwie nie występowało. Zawodnicy wyczynowo zajmujący się daną dyscypliną byli przeważnie zatrudniani na tzw. fikcyjnych etatach w zakładach pracy (np. jako malarz odlewnik⁷), a jedynym stosunkiem prawnym pomiędzy zawodnikiem

³ Zgodnie z definicją legalną z art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650 ze zm.), cudzoziemcem jest każda osoba nieposiadająca obywatelstwa polskiego.

⁴ W niniejszej pracy, tacy zawodnicy będą określani jako „zawodnicy spoza UE”.

⁵ Dz.U. z 2013 r., poz. 674 ze zm.

⁶ Por. M. Culepa [w:], M. Culepa, M. Rotkiewicz, D. Wołoszyn – Kądziołka (red.), *Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Komentarz*. Warszawa 2015, s. 503.

⁷ Zob. Wyrok SN z dnia 11 czerwca 1981 r., III PR 18/81, Służba Pracownicza 1981/18, s. 14-15.

a klubem był stosunek członkostwa, kojarzony z amatorskim uprawianiem sportu⁸. Zmiana ustroju oraz zjawiska takie jak profesjonalizacja i komercjalizacja działalności sportowej umożliwiły klubom sportowym pozyskiwanie zagranicznych zawodników. Niewątpliwie ich napływ pozytywnie wpłynął na poziom polskiego sportu. Jednak z drugiej strony, konkurencyjność zagranicznych zawodników miała niekorzystny wpływ na pozycję zawodników krajowych i w konsekwencji doprowadziła do ich „zastępowania”. Sposobem na powyższe zjawisko są tzw. klauzule obywatelstwa, czyli ograniczenia liczby zagranicznych zawodników w składach drużyn klubowych. Z problemem limitowania udziału zagranicznych zawodników w rozgrywkach międzyklubowych zmierzył się Trybunał Sprawiedliwości UE (TSUE).

Zawodnicy z UE i rozstrzygnięcia TSUE

Wraz z rozstrzygnięciem TSUE w sprawie *Welrave, Koch vs. Union Cycliste Internationale* (UCI, Międzynarodowa Federacja Kolarska) zostały rozwiane wątpliwości, co do charakteru działalności sportowej. Trybunał uznał bowiem, że jeżeli uprawianie sportu ma charakter odpłatnego świadczenia pracy lub świadczenia usług za wynagrodzeniem, to jest objęte przepisami dotyczącymi swobody przepływu pracowników lub swobody świadczenia usług⁹. Zasada swobody przepływu stała się zasadniczym „narzędziem walki” zawodników z klubami oraz związkami sportowymi, często wykorzystującymi swą przewagę.

Zarzewiem sporu na linii zawodnik – związek sportowy stały się także praktyki, które godziły w swobodę świadczenia pracy przez zawodników. W głośniejszym w środowisku sportowym tzw. sprawie *Bosmana* Trybunał wydał rozstrzygnięcie dotyczące dwóch zasadniczych dla sportu kwestii – klauzul obywatelstwa oraz tzw. opłat transferowych. Trybunał stwierdził, że zasada swobody przepływu pracowników wyklucza stosowanie przez związki sportowe przepisów, zgodnie z którymi profesjonalny piłkarz, obywatel jednego z państw członkowskich, nie może po wygaśnięciu kontraktu, być zatrudniony przez klub z innego państwa członkowskiego, jeżeli ten nie uiszczy opłaty transferowej w ustalonej wysokości. W przedmiocie klauzul obywatelstwa, Trybunał uznał, że zasada swobody przepływu pracowników wyklucza stosowanie przez związki sportowe przepisów, zgodnie z

⁸ Zob. A. Kijowski, *Status prawny pracownika wykonującego czynności zawodnika sportowego*, Nowe Prawo 1982/9-10, s. 63 i n.

⁹ Sprawa 36/74 *Welrave, Koch*.

którymi kluby sportowe mogą wystawiać jedynie ograniczoną liczbę zawodników, będących obywatelami innych państw członkowskich¹⁰. Mimo, że orzeczenie w sprawie *Bosmana* dotyczyło wyłącznie obywateli państw członkowskich, to jego konsekwencje objęły także zawodników spoza UE i stanowiły bodziec do przeciwstawienia się niesłusznym praktykom także przez zawodników z państw trzecich. Po negocjacjach z Komisją Europejską, Międzynarodową Federacją Piłki Nożnej (FIFA) i Unią Europejskich Związków Piłkarskich (UEFA) zmodyfikowano system transferowy dotyczący wszystkich zawodników¹¹. Natomiast w sprawie *Kolpak* Trybunał uznał, że postanowienie umowy o stowarzyszeniu Słowacji z UE zakazujące państwom członkowskim UE dyskryminacji pracowników posiadających obywatelstwo słowackie sprzeciwia się stosowaniu wobec legalnie zatrudnionego zawodnika profesjonalnego przepisów niemieckiego związku piłki ręcznej, ograniczających liczbę zawodników niebędących obywatelami państw należących do EOG w meczach ligowych¹².

Znaczenie wewnątrzorganizacyjnych przepisów związków sportowych

Jak ukazały rozstrzygnięcia TSUE, przepisy ustanawiane przez związki sportowe odgrywają niebagatelną rolę w kształtowaniu pozycji prawnej zawodnika, także w aspekcie jego zatrudniania¹³. Dzieje się tak ze względu na funkcjonowanie sportu profesjonalnego w oparciu o strukturę hierarchiczną. Na jej czele znajdują się międzynarodowe federacje sportowe (np. FIFA) wyznaczające standardy obowiązujące ich członków, czyli regionalne, narodowe związki sportowe oraz za pośrednictwem narodowych związków sportowych także kluby sportowe. Klub sportowy, aspirujący do partycypowania w rywalizacji organizowanej przez narodowy związek sportowy jest zobligowany do uzyskania odpowiedniego zezwolenia (tzw. licencji klubowej). Warunkiem jego uzyskania jest zaakceptowanie przepisów wewnątrzorganizacyjnych (tzw. postanowień statutowo-regulaminowych). Dzięki tak wypracowanemu mechanizmowi przepisy międzynarodowych organizacji sportowych są respektowane przez pracodawców zawodników.

¹⁰ Sprawa 415/93, *Bosman*.

¹¹ Zob. A. Wach, *Nowe Regulacje transferowe FIFA [w:]*, Tzw. sprawa *Bosmana z polskiej perspektywy*, A.J. Szwarz (red.), Poznań 2006, s. 105 i n.; B. Rischka- Słowik, *Konstytucja sportu w Unii Europejskiej*, Warszawa 2014, s. 225.

¹² Sprawa C-438/00 *Kolpak*, podobnie w sprawie C-265/03 *Simutenkov*.

¹³ Zob. także wyrok w sprawie *Lehtonen* (C-176/96);

Mimo sprzeciwu wobec praktyki stosowania klauzul obywatelstwa, postanowienia statutowo – regulaminowe polskich związków sportowych nakładają na kluby sportowe obowiązek przestrzegania minimalnej ilości zawodników krajowych występujących w trakcie gry. Dla przykładu można wskazać na Regulamin Rozgrywek Polskiej Ligi Koszykówki S.A.¹⁴, zgodnie z którym na boisku w trakcie gry zawsze musi przebywać minimum dwóch zawodników miejscowych (pkt 13.6)¹⁵. Zgodnie z pkt 2.4 Regulaminu zawodnikiem miejscowym jest zawodnik, który posiada uprawnienia do gry w reprezentacji Polski, lub posiadał tzw. licencje okresową przez co najmniej trzy sezony w okresie pomiędzy 12 a 20 rokiem życia lub posiadał stałą licencje zawodnika¹⁶. Natomiast zgodnie z Regulaminem Profesjonalnego Współzawodnictwa w Piłce Siatkowej podczas meczów ligi zawodowej, każda z drużyn jest zobowiązana do wystawienia do gry na boisku w każdym jej momencie, co najmniej 3 zawodników krajowych (§50 ust.2)¹⁷. Praktyki limitowania występów zawodników zagranicznych w rozgrywkach międzyklubowych wpływają na politykę zatrudniania zawodników (w tym także zawodników z państw członkowskich UE) przez kluby sportowe. O ile regulaminy Polskiej Ligi Koszykówki S.A. i Polskiej Ligi Piłki Siatkowej S.A. zawierają przepisy dot. minimalnej liczby zawodników z obywatelstwem polskim grających na boisku, o tyle piłkarska Ekstraklasa S.A. podeszła inaczej do tego problemu. Zgodnie z „Regulaminem rozgrywek piłkarskich o mistrzostwo ekstraklasy na sezon 2015/2016 i następne”¹⁸ zawodnicy zostali podzieleni na tych, którzy są obywatelami Unii Europejskiej (oraz Liechtensteinu, Norwegii i Szwajcarii) i cudzoziemców spoza obszaru Unii Europejskiej (oraz Liechtensteinu, Norwegii i Szwajcarii). W sezonie 2015/2016 mogło występować równocześnie na boisku 3 zawodników – cudzoziemców spoza UE, a od sezonu 2016/2017 ich liczba zmalała do dwóch.

Uzyskanie zezwolenia na pracę zawodnika spoza UE

¹⁴ Organizatora rozgrywek ekstraklasy koszykarzy na mocy umowy z Polskim Związkiem Koszykówki.

¹⁵ Regulamin rozgrywek Polskiej Ligi Koszykówki S.A. z dnia 12 maja 2016 r. http://plk.pl/internalfiles/fckfiles/file/dokumenty/regulaminy2016/REGULAMIN_ROZGRYWEK_PLK.pdf (dostęp z dnia 7 września 2016 r.).

¹⁶ Zgodnie z §16 ust.1 Regulaminu współzawodnictwa sportowego Polskiego Związku Koszykówki, taka licencja przyznawana jest wyłącznie obywatelom polskim, <http://www.pzkosz.pl/dokumenty.html> (dostęp z dnia 7 września 2016 r.).

¹⁷ Regulamin profesjonalnego współzawodnictwa w piłce siatkowej, lipiec 2016, <http://www.plps.pl/articles/id/154.html> (dostęp z dnia 7 września 2016 r.).

¹⁸ Uchwała nr V/69 z dn. 21 IV 2015 r. Polskiego Związku Piłki Nożnej, *Regulamin Rozgrywek Piłkarskich o Mistrzostwo Ekstraklasy na sezon 2015/2016 i następne*, art. 9.3, art. 9.4 <http://www.ekstraklasa.org/data/stories/files/Regulamin%20rozgrywek%202015-2016%20-%20oficjalny.pdf> (dostęp z dnia 7 września 2016 r.).

Klub sportowy dążący do zatrudnienia zawodnika spoza UE, jako członek polskiego związku sportowego, jest zobowiązany do przestrzegania postanowień statutowo – regulaminowych. Jednak przede wszystkim ciąży na nim obowiązek spełnienia wszelkich wymogów stawianych przez przepisy powszechnie obowiązujące dotyczące procedury udzielania zezwolenia na pracę.

Uzyskanie zezwolenia na pracę odbywa się na wniosek podmiotu powierzającego wykonywanie pracy. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 21b u.p.z., podmiotem powierzającym wykonywanie pracy jest jednostka organizacyjna, chociażby nie posiadała osobowości prawnej lub osoba fizyczna, która na podstawie umowy lub innego stosunku prawnego powierza wykonywanie pracy cudzoziemcowi. Art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (dalej u.s.)¹⁹ stanowi, że klub sportowy działa jako osoba prawna. Przepis wyklucza przede wszystkim osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, a więc zawęża krąg podmiotów wskazanych w art. 2 ust. 1 pkt. 21b. W przypadku ubiegania się o zezwolenie na pracę zawodnika spoza UE, podmiotem powierzającym będzie wyłącznie klub sportowy – osoba prawna (np. spółka kapitałowa).

Klub sportowy wystąpi o zezwolenie typu A, które jest wymagane, gdy praca wykonywana na terytorium RP przez cudzoziemca na podstawie umowy z podmiotem, którego siedziba lub miejsce zamieszkania albo oddział, zakład lub inna forma zorganizowanej działalności znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 88 pkt 1 u.p.z.). Zezwolenie na pracę typu A wydaje wojewoda właściwy ze względu na siedzibę klubu sportowego (art. 88b ust. 1 pkt 1 u.p.z.).

Wniosek składa się z trzech części. Pierwsza część zawiera informacje dotyczące podmiotu powierzającego pracę, druga cudzoziemca, a trzecia powierzanej pracy. W ramach trzeciej części klub sportowy jest zobowiązany do wskazania:

- proponowanego stanowiska (rodzaju pracy),
- miejsca pracy,
- wymiaru czasu pracy i czasu wykonywania powierzanej pracy,
- rodzaju stosunku prawnego, stanowiącego podstawę prawną powierzenia pracy,
- wysokości wynagrodzenia,
- podstawowych obowiązków zawodnika.

¹⁹ Dz. U. Nr 127, poz. 857 ze zm.

Praca świadczona przez zawodnika jest specyficzna i niestandardowa, co może powodować pewne trudności w określeniu przez klub sportowy powyższych elementów, poddawanych weryfikacji przez wojewodę. Owa praca, zwłaszcza w przypadku dyscyplin zespołowych, polega przede wszystkim na reprezentowaniu barw klubu zatrudniającego w rozgrywkach na szczeblu krajowym i międzynarodowym oraz na czynnym uczestnictwie w treningach, ale także w działalności marketingowej klubu²⁰.

Spośród powyższych elementów decydujące znaczenie ma wskazanie rodzaju stosunku prawnego łączącego klub sportowy z zawodnikiem spoza UE. Zatrudnienie zawodnika przez klub sportowy może nastąpić poprzez nawiązanie stosunku pracy lub stosunku cywilnoprawnego. Ustawa z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej w pierwotnym brzmieniu stanowiła, że zawodnikami profesjonalnymi są zawodnicy, których z klubem sportowym łączy wyłącznie umowa o pracę i otrzymują z tego tytułu wynagrodzenie²¹. Obecnie obowiązująca ustawa o sporcie „nie narzuca” formy prawnej zatrudniania zawodników. W związku z tym strony – zawodnik oraz klub sportowy, dysponują swobodą wyboru podstawy prawnej zatrudnienia²². Ze względu na podporządkowanie zawodnika, uprawiającego dyscyplinę zespołową, klubowi, odpowiednia wydaje się forma zatrudnienia opartego na stosunku pracy, natomiast wśród dyscyplin indywidualnych na podstawie stosunku cywilnoprawnego²³. Wybór umowy o pracę wiąże się z koniecznością spełnienia wymogów ustanawianych przez przepisy kodeksu pracy. W związku z tym, klub sportowy-pracodawca i zawodnik spoza UE - pracownik są zobowiązani do precyzyjnego wskazania powyższych elementów (zgodnie z 29 §1 kodeksu pracy²⁴). Natomiast cywilnoprawny charakter zatrudnienia zawodnika spoza UE (np. na podstawie umowy o świadczenie usług czy umowy o dzieło) pozwala na większą swobodę stron w określeniu poszczególnych elementów umowy (zgodnie z zasadą swobody umów z art. 353¹ kodeksu cywilnego²⁵). Należy podkreślić, iż zatrudnienie polegające na wykonywaniu pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, w miejscu i czasie

²⁰ Por. W. Cajselski, *Czas pracy zawodnika – profesjonalisty*, Sport Wyczynowy 5-6/1999, s. 92-93.

²¹ W pierwotnym brzmieniu ustawa przewidywała formę pracowniczego zatrudnienia, natomiast w wyniku nowelizacji wprowadzono także formę umowy cywilnoprawnej (Dz.U. Nr 25, poz 113 ze zm.)

²² Jak wskazuje Z. Kubot, decydujący głos w tym przedmiocie posiadają kluby sportowe, Zob. Z. Kubot, *Statusy zatrudnienia sportowców profesjonalnych*, [w:], System prawa pracy. Tom VII. Zatrudnienie niepracownicze, K.W. Baran (red.), Warszawa 2015, s. 357.

²³ Por. W. Cajselski, *Podstawy prawne zatrudniania zawodników profesjonalnych w świetle nowelizacji „Ustawy o kulturze fizycznej”*, Sport Wyczynowy 3-4/2000, s. 90.

²⁴ Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz.U., poz 1502)

²⁵ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 ze zm.)

wyznaczonym jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, niezależnie od nazwy zawartej przez strony umowy (art. 22 §1¹ kodeksu pracy).

Zróznicowany rodzaj świadczonej przez zawodnika pracy – polegającej z jednej strony na występowaniu w rozgrywkach, a z drugiej na uczestniczeniu w treningach, przyczynia się do trudności w określeniu miejsca pracy zawodnika. W sportach zespołowych rozgrywki odbywają się przede wszystkim „u siebie” i „na wyjeździe”, czyli na obiektach drużyn przeciwnych²⁶. Miejscem pracy, określonym przez strony umowy, zgodnie z art. 29 §1 pkt 2 k.p., będzie stałe miejsce pracy, czyli miejsce, w którym pracownik zazwyczaj wykonuje swoje obowiązki wynikające ze stosunku pracy, czyli obiekty treningowe²⁷.

Czas wykonywania pracy przez zawodnika jest uzależniony od zleconych przez klub sportowy zadań, wynikających z rodzaju powierzonych prac²⁸. Zadania te będą związane przede wszystkim z ustalonym planem treningowym oraz harmonogramem rozgrywek. Strony stosunku pracy mogą zastosować system zadaniowego czasu pracy (art. 140 k.p.)²⁹.

Zatrudnianie zawodników następuje zazwyczaj na okres jednego sezonu rozgrywkowego. Udzielenie zezwolenia na pracę na ten okres oznacza, że w przypadku woli kontynuowania współpracy, konieczne będzie przedłużenie zezwolenia. Z wnioskiem o przedłużenie zezwolenia na pracę występuje podmiot powierzający pracę, w terminie nie wcześniej niż 90 dni i nie później niż 30 dni przed upływem okresu ważności zezwolenia (art. 88a ust. 1a u.p.z.) .

Zgodnie z art. 88c ust. 1 pkt 1 u.p.z wysokość wynagrodzenia, określona w umowie, ma być nie niższa od wynagrodzenia pracowników wykonujących pracę porównywalnego rodzaju lub na porównywalnym stanowisku. Oceny, czy zaproponowane wynagrodzenie spełnia przesłankę porównywalności dokonuje wojewoda. Za punkt odniesienia może posłużyć kwota wynagrodzenia minimalnego³⁰.

Katalog obowiązków zawodnika powinien odpowiadać charakterowi świadczonej przez niego pracy, biorąc przede wszystkim pod uwagę rodzaj uprawianej dyscypliny. Ponadto konieczne jest uwzględnienie obowiązków wyznaczanych przez przepisy powszechnie obowiązujące, zwłaszcza te wynikających z u.s (np. dotyczące obowiązku

²⁶ Por. W. Cajsł, *Podstawy prawne zatrudniania zawodników profesjonalnych*, Toruń 2004, s. 80.

²⁷ T. Liszcz, *Prawo pracy*, Warszawa 2012, s. 126.; Zob. Uchwała SN z dnia 9 grudnia 2011 r., II PZP 3/11, Lex nr 1070588.

²⁸ Zob. projekt wzorcowego kontraktu o profesjonalne uprawianie piłki nożnej PZPN, <https://www.pzpn.pl/federacja/aktualnosci/2015-07-01/projekt-wzorcowego-kontraktu> (dostęp z dnia 7 września 2016 r.)

²⁹ Por. W. Cajsł, *Czas pracy zawodnika....*, op.cit., s. 96-97.

³⁰ Por. E. Bielak- Jomaa, *Zatrudnianie cudzoziemców*, Warszawa 2015, s. 187.

uzyskania przez zawodnika orzeczenia lekarskiego o stanie zdrowia) czy w przypadku zawodników, których z klubem sportowym łączy stosunek pracy, obowiązków wskazanych przez przepisy kodeksu pracy (takich jak obowiązek stosowania się do poleceń przełożonych, w tym w szczególności trenerów, czy przestrzeganie czasu pracy). Zakres obowiązków zawodnika jest zależny od poziomu umiejętności jaki prezentuje. Od zawodników występujących na najwyższych szczeblach rozgrywek wymaga się zdecydowanie więcej³¹. W tym bardzo często zobowiązuje się zawodnika do prowadzenia higienicznego trybu życia (stosowania odpowiedniej diety, niespożywania alkoholu). Zdecydowanie jest to ingerencja w prywatność zawodnika i w stosunku do „zwykłych pracowników” nie znalazłoby to raczej zastosowania. W świecie sportu profesjonalnego, w którym wykorzystuje się wszelkie możliwe środki, aby osiągnąć jak najlepszy wynik, stanowią jednak pewną normę³².

W przypadku zatrudniania zawodników procedura wydania zezwolenia nie obejmuje tzw. testu rynku pracy. Klub sportowy nie jest zobowiązany do dołączenia informacji starosty o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy w oparciu o rejestry bezrobotnych i poszukujących pracy lub o negatywnym wyniku rekrutacji (§3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2009 r. w sprawie określenia przypadków, w których zezwolenie na pracę cudzoziemca jest wydawane bez względu na szczegółowe warunki wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców³³).

Zawodnik spoza UE i klub sportowy mogą ustalić, iż to klub sportowy jako pracodawca „wyręczy” zawodnika w „wypełnieniu administracyjnych wymagań niezbędnych do wykonywania legalnego zatrudnienia w Polsce” (SN w wyroku z dnia 28 marca 2002 r.³⁴). Rozstrzygnięcie SN dotyczyło roszczenia powoda (zagranicznego koszykarza) o odszkodowanie w związku z jednostronnym rozwiązaniem łączącej strony umowy o pracę na czas określony przez klub sportowy. Sąd Apelacyjny dopatrywał się nieważności owej umowy, ze względu na niedopełnienie przez strony administracyjnoprawnych powinności związanych z zatrudnianiem zagranicznych zawodników i uznał umowę za nieważną od samego początku, czyli od momentu jej zawarcia. SN natomiast zwrócił uwagę na postanowienie umowy zawartej przez strony sporu, iż zgodnie z wolą stron, „pracodawca (pozwany klub sportowy) ponosi pełną odpowiedzialność za uzyskanie wszelkich zezwoleń na pracę, licencji, wiz itp., które mogą być wymagane przez prawo, a zawodnik będzie współpracował

³¹ Por. W. Cajsel, *Podstawy prawne zatrudniania zawodników profesjonalnych*, op.cit. s. 116.

³² Por. A. Kijowski, *Status prawny sportowca zawodowego* [w:] *Prawne problemy sportu zawodowego*, Poznań 1995, s. 40. Zob. W. Cajsel, *Podstawy prawne zatrudniania zawodników profesjonalnych w świetle nowelizacji...*, op.cit., s. 81-83.

³³ Dz. U. Nr 16, poz. 85 ze zm.

³⁴ Wyrok SN z dnia 28 marca 2002 r., I PKN 32/01, Lex nr 54710.

z klubem w celu wypełnienia tych wymagań(...). Natomiast w przypadku niewypełnienia takich wymagań pracodawca nie będzie uwolniony od odpowiedzialności względem zawodnika zgodnie z zawartym kontraktem o zatrudnieniu (pkt. 8 umowy)”. Takie zobowiązanie klubu wyłączało możliwość uznania umowy o pracę za nieważną od samego początku, z tego względu, że zawodnik miał prawo oczekiwać skutecznego dopełnienia wszelkich formalności przez klub sportowy.

Uzyskanie zezwolenia na zatrudnienie upoważnia strony do zawarcia umowy, na podstawie której będzie wykonywana praca. Od momentu uzyskania zezwolenia, zawodnik spoza UE może rozpocząć procedurę legalizacji pobytu na terytorium RP³⁵. Zezwolenie na pracę nie przesądza jeszcze o możliwości uczestniczenia w rozgrywkach organizowanych przez polski związek sportowy. Polskie związki sportowe dopuszczają do rywalizacji zawodników posiadających licencje zawodnicze, będące pozwoleniem na uczestnictwo zawodnika we współzawodnictwie organizowanym przez ten podmiot³⁶. Uzyskanie licencji prowadzi do powstania stosunku prawnego pomiędzy zawodnikiem a polskim związkiem sportowym, który kreuje katalog wzajemnych praw i obowiązków³⁷. Zawodnik zobowiązuje się przede wszystkim do przestrzegania postanowień statutowo - regulaminowych polskiego związku sportowego, a ich naruszenie może skutkować poniesieniem odpowiedzialności dyscyplinarnej i zawieszeniem licencji. Konsekwencją zawieszenia prawa do uczestniczenia we współzawodnictwie może być natomiast rozwiązanie stosunku zatrudnienia pomiędzy zawodnikiem a klubem sportowym.

Cudzoziemcy w Tauron Basket Lidze i Ekstraklasie

Powszechnie uważa się, że obcokrajowcy zatrudniani w klubach sportowych mają znaczny wpływ na poziom rywalizacji na „polskich boiskach sportowych”. Wspomniane przepisy statutowo – regulaminowe dotyczące minimalnej ilości zawodników krajowych w trakcie gry, wpływają na pozycję polskich zawodników na sportowym rynku pracy. Pozyskanie

³⁵ Por. E. Bielak- Jomaa, op. cit., s. 199-200.

³⁶ Ustawa o sporcie nie reguluje zagadnienia licencji zawodniczych w przeciwieństwie do poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o sporcie kwalifikowanym (Dz.U. Nr 155, poz. 1298 ze zm.) Art. 3 pkt 5 ustawy o sporcie kwalifikowanym stanowił, że zawodnikiem jest osoba uprawiająca określoną dyscyplinę sportu i posiadająca licencję zawodnika do uczestnictwa we współzawodnictwie sportowym. Zob. A. Wach, *Licencje w polskim sporcie*, Sport Wyczynowy 1996/9-10, s. 58 i n.; W. Cajsels, *Licencje sportowe – ich cel, forma i treść*, Sport Wyczynowy 1998/1-2, s. 53 i n.

³⁷ Por. A. Wach, *Stosunki prawne sportowców ze związkami i federacjami sportowymi [w:]*, Status prawny sportowców, A.J. Szwarc (red.), Poznań 2001, s. 85.

wartościowego polskiego zawodnika jest istotnym aspektem polityki klubu sportowego. Tę tezę może potwierdzić zdarzenie, które miało miejsce w sezonie 2014/2015, gdzie Tauron Basket Liga zwiększyła liczbę drużyn z 12 do 16 zespołów. Sytuacja powiększenia ligi spowodowała, że o zawodników z polskim obywatelstwem, mających doświadczenie występowania w najwyższej klasie rozgrywkowej koszykówki mężczyzn, ubiegało się o 33% więcej klubów (+4 kluby). Wiedząc że dobro jakim są zawodnicy z polskim obywatelstwem jest ograniczone, przy większym zainteresowaniu nabywców – klubów, spowodowało znaczący wzrost wysokości wynagrodzenia wypłacanego właśnie tym zawodnikom.

Tabela 1. przedstawia zestawienie zawodników Tauron Basket Ligi w sezonie 2015/2016 z podziałem na Polaków, obcokrajowców pochodzących z obszaru UE, zawodników z USA, oraz zawodników z innych państw. Warto dodać, że liczba zawodników to zestawienie wszystkich zawodników z danego sezonu (jeśli dana osoba przeszła w połowie sezonu do innego klubu też jest ujęta w tym zestawieniu).

Tabela 1. Zestawienie zawodników Tauron Basket Ligi w sezonie 2015/2016

nazwa zespołu	liczba zawodników	Polacy	% udział Polaków	obcokrajowcy z UE	zawodnicy z USA	pozostali	przykładowe pochodzenia zawodników
Anwil Włocławek	17	11	64,71	1	3	2	
Asseco Gdynia	20	15	75,00	4	-	1	
AZS Koszalin	11	8	72,73	2	1	-	
BM Slam Stal Ostów Wielkopolski	13	9	69,23	1	2	1	Kamerun
Energa Czarni Słupsk	13	8	61,54	-	4	1	Senegal
King Wilki Morskie Szczecin	12	6	50,00	1	4	1	
MKS Dąbrowa Górnicza	20	15	75,00	2	3	-	
PGE Turów Zgorzelec	16	10	62,50	1	3	2	Australia
Polfarmex Kutno	14	10	71,43	-	3	1	Kanada
Polpharma Starogard Gdański	11	7	63,64	1	2	1	
Polski Cukier Toruń	13	8	61,54	-	2	3	Kanada
Rosa Radom	13	8	61,54	-	3	2	
Siarka	13	9	69,23	-	4	-	

Tarnobrzeg							
Stelmet Zielona Góra	15	11	73,33	1	1	2	
TBV Start Lublin	13	10	76,92	-	1	2	
Trefl Sopot	13	10	76,92	1	1	1	Australia
WKS Śląsk Wrocław	15	13	86,67	-	1	1	
Razem	242	168	69,42				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.plk.pl (dostęp z 2016 VIII 25)

Na podstawie powyższego zestawienia można zauważyć, że udział Polaków grających w TBL wynosi średnio 69,42%, gdzie najmniej było ich zatrudnionych w zespole King Wilki Morskie Szczecin (6 osób – 50%), a najwięcej w Asseco Gdynia (gdzie jest bardzo dobre szkolenie dzieci i młodzieży) i MKS Dąbrowa Górnicza – w obydwóch klubach zgłoszonych do udziału w rozgrywkach TBL było 15 Polaków z 20 zawodników. Jeżeli chodzi o najmniejszy stosunek obcokrajowców grających w rozgrywkach TBL w porównaniu z zawodnikami z Polski, prym wiedzie WKS Śląsk Wrocław, w którym udział zawodników z polskim obywatelstwem wynosi 86,67%.

Wyodrębnienie w przedstawionym zestawieniu zawodników pochodzących z USA wiąże się z ich „popularnością” w polskich klubach (aż 38 zawodników grających w TBL w sezonie 2015/2016). Z porównywanych zespołów tylko jeden (Asseco Gdynia) nie posiadał w sezonie 2015/2016 zawodnika z USA.

Tabela 2. Zestawienie zawodników Ekstraklasy w sezonie 2016/2017

nazwa zespołu	liczba zawodników	Polacy	% udział Polaków	obcokrajowcy z UE	pozostali	przykładowe pochodzenie zawodników
Śląsk Wrocław	20	10	50,00	8	2	Japonia
Arka Gdynia	25	20	80,00	4	1	Brazylia
Bruk-Bet Termalica Nieciecza	24	13	54,17	7	4	
Cracovia	29	20	68,97	7	2	Brazylia
Górnik Łęczna	30	26	86,67	2	2	Brazylia
Jagiellonia Białystok	28	21	75,00	5	2	
Korona Kielce	27	16	59,26	6	5	Senegal
Lech Poznań	24	16	66,67	5	3	Ghana
Lechia Gdańsk	33	23	69,70	7	3	
Legia Warszawa	32	20	62,50	8	4	Ghana
Piast Gliwice	27	17	62,96	8	2	
Pogoń Szczecin	24	19	79,17	3	2	2 x Japonia
Ruch Chorzów	27	27	100,00	-	-	
Wisła Kraków	36	31	86,11	5	-	
Wisła Płock	25	19	76,00	3	3	
KGHM Zagłębie Lubin	25	18	72,00	5	2	
Razem	436	316	72,48			

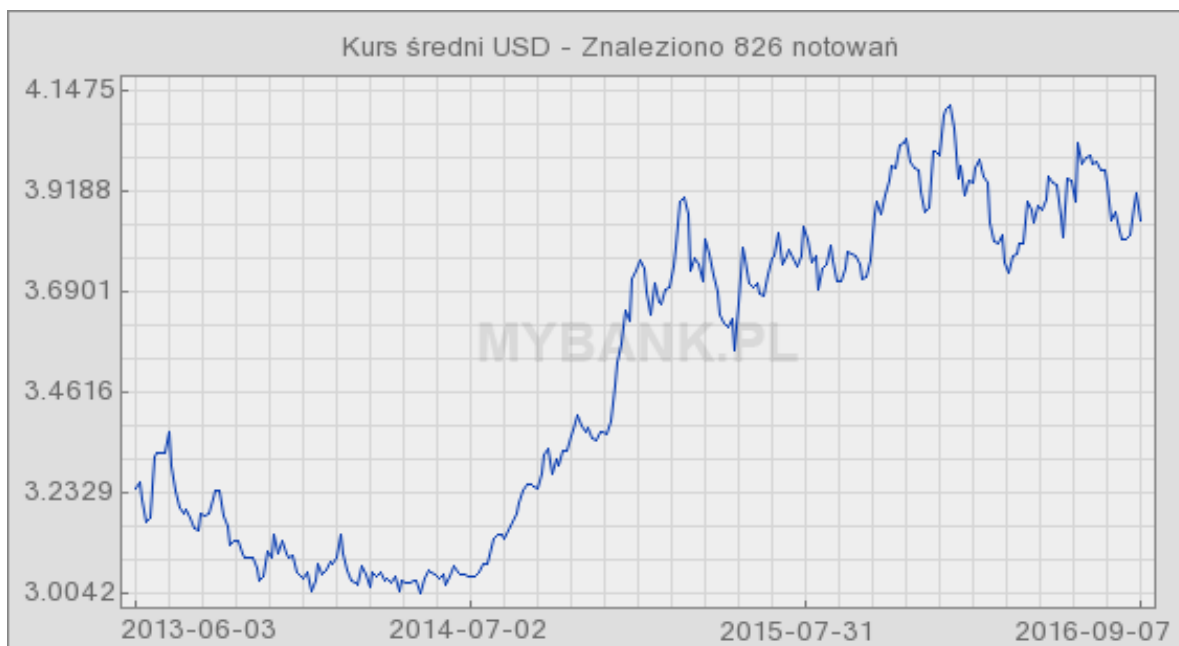
Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.ekstraklasa.org (dostęp z 2016 VIII 25)

Zestawienie zawodników Ekstraklasy w sezonie 2016/2017 przedstawia tabela 2., w której to możemy zaobserwować dosyć małą liczbę zatrudnianych zawodników spoza UE. Przyczyna tej sytuacji była wspomniana wcześniej, a dotyczy faktu iż na boisku od sezonu 2016/2017 może przebywać równocześnie do dwóch zawodników spoza obszaru Unii Europejskiej oraz z Liechtensteinu, Norwegii i Szwajcarii. Różnice w liczbie zatrudnianych zawodników grających w Ekstraklasie są tak samo duże jak w przypadku Tauron Basket Ligi i wynoszą od 50% (Śląsk Wrocław, którego koszykarska sekcja WKS Śląsk Wrocław miała stosunek zatrudniania Polaków do wszystkich zawodników wynoszący 86,67%) do 100% (przypadku Ruchu Chorzów, gdzie zatrudniani są sami Polacy). Mimo różnic w piłce nożnej i koszykówce stosunek liczby obywateli polskich do ogółu zawodników grających w tych dyscyplinach jest podobny – w koszykówce wynosi on 69,42%, a w piłce nożnej 72,48%.

Patrząc na powyższe zestawienia można zaobserwować, że kluby są otwarte na zatrudnianie także zawodników spoza UE, przez co są zobowiązane do posiadania wiedzy dotyczącej legalizacji ich zatrudniania.

Do problemów podczas zatrudniania obcokrajowców możemy zaliczyć również wahania kursów walut. Paradoksalnie łatwiej jest zatrudnić nowego zawodnika, niż przedłużyć kontrakt na kolejny sezon zagranicznemu zawodnikowi. Są dwie główne przyczyny tego stanu – pierwsza to chęć podwyższenia wartości kontraktu o ok. 5-15%, a druga to podawanie kwot wynagradzania zawodnika na umowie w przeliczeniu na euro/dolara, co powoduje, iż przy „słabej złotówce” klub sportowy musi więcej zapłacić zawodnikowi (tak, aby kwota, jaką zawodnik otrzymuje była równoważnością kwoty zapisanej w dolarach/euro). Wahania kursów powodują, że kluby muszą wygospodarować pewną pulę pieniędzy na zabezpieczenie wynagrodzenia dla zawodników.

Analizując wykres 1., na którym przedstawiono kurs średni dolara amerykańskiego w okresie od czerwca 2013 roku do września 2016 roku, można zobaczyć zmianę w ciągu tego okresu o ok. 0,61 zł. Bardziej dynamicznym i zarazem mocno uderzającym w budżety klubów sportowych był wzrost wartości dolara amerykańskiego o 20% zanotowany od lipca 2014 roku do maja 2015 roku. Okres maj – lipiec 2015 roku (koniec sezonu w koszykówce - Tauron Basket Liga i przygotowania do rozpoczęcia sezonu w piłce nożnej - T-Mobile Ekstraklasa), wygenerował spore oszczędności na „zakupie” obcokrajowców.

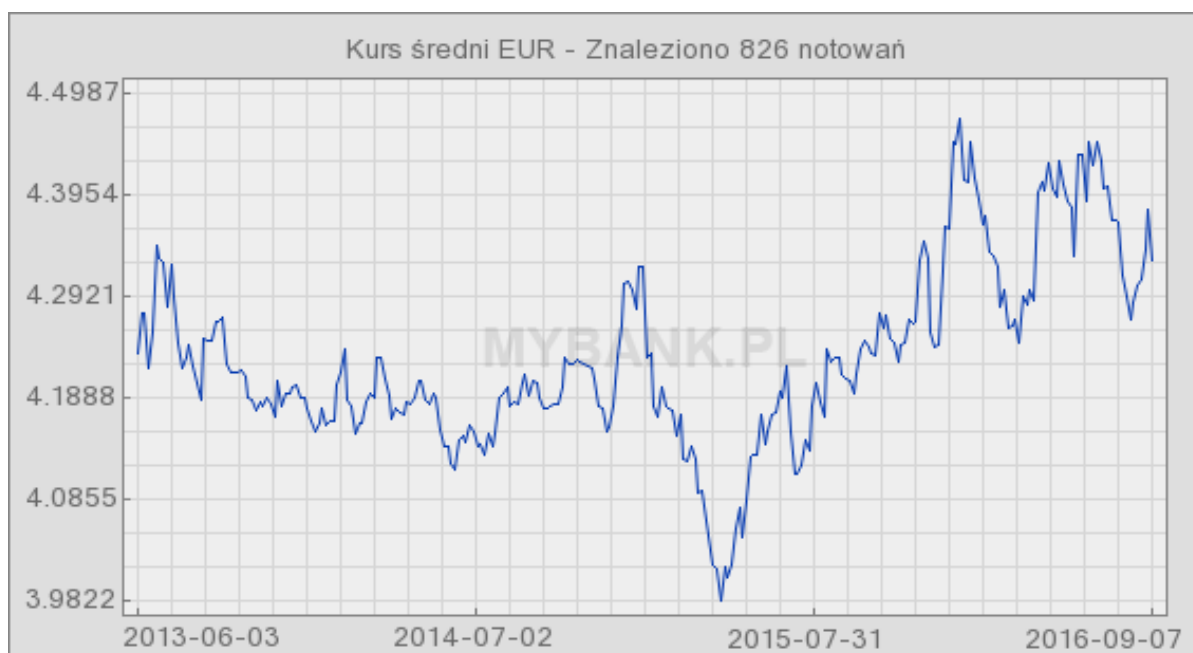

Wykres 1. Kurs średni dolara amerykańskiego w przedziale VI 2013 – IX 2016

Źródło: Generator wykresów <http://kursy-walut-wykresy.mybank.pl/>

Kurs euro w tożsamym okresie cechował się większą stabilnością. Na wykresie 2., przedstawiającym średni kurs euro w okresie od czerwca 2013 roku do września 2016 roku, można zauważyć spadek europejskiej waluty do poziomu 3,98 zł w połowie 2015 roku, co jednak nie miało znaczącego wpływu na zakontraktowanie umów z nowymi zawodnikami.

Porównując kursy obydwu walut można dostrzec, że większym ryzykiem kursowym są obciążone umowy zawierane w przeliczeniu na dolary. Powodem tego ryzyka jest możliwość spadku wartości złotego, czego następstwem jest szukanie przez kluby zabezpieczenia dodatkowych pieniędzy dla zawodników.

Wykres 2. Kurs średni euro w przedziale VI 2013 – IX 2016

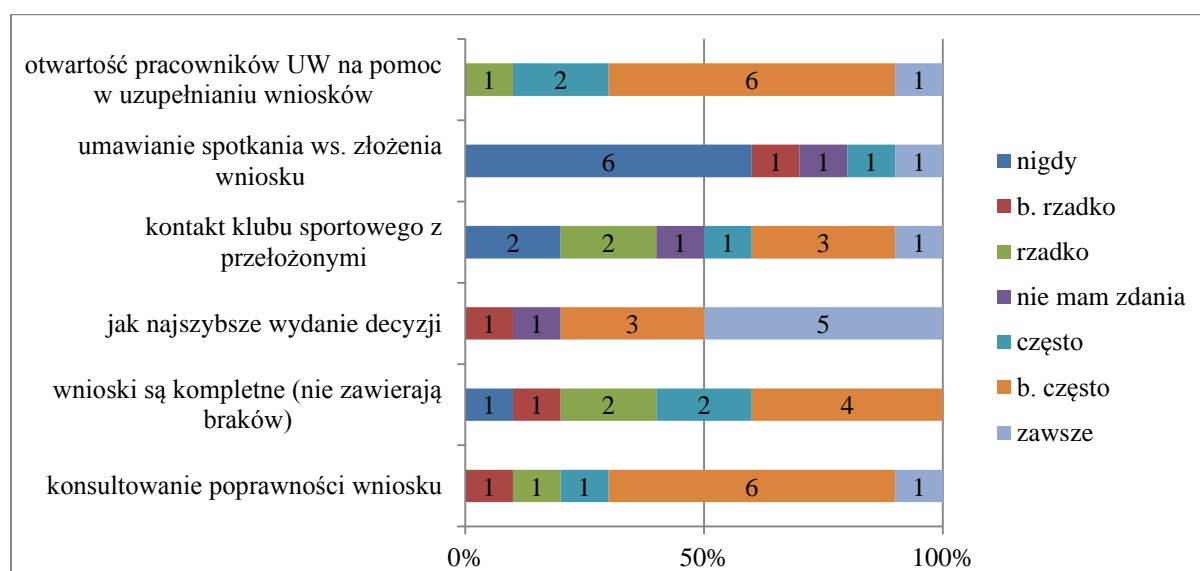
Źródło: Generator wykresów <http://kursy-walut-wykresy.mybank.pl/>

Współpraca urzędów wojewódzkich z klubami sportowymi – wyniki badań

Cykliczność składania przez kluby sportowe wniosków o zezwolenie na pracę dla cudzoziemca spoza UE powinna spowodować, że między klubem a wojewodą są już wypracowane dane schematy (procesy) postępowań, ułatwiające procedurę. Chcąc sprawdzić obecny stan relacji między klubami sportowymi a jednostką, która w imieniu wojewody rozpatruje zezwolenia na pracę (najczęściej Wydział Spraw Cudzoziemców), przeprowadzono w dniach 3-17 VIII 2016 r. badanie ankietowe metodą *on-line survey* (kwestionariusze ankiety wysłane za pomocą poczty elektronicznej), wysyłając do 16 urzędów wojewódzkich prośbę o uzupełnienie standaryzowanego kwestionariusza ankiety składającego się z pytań dotyczących współpracy z klubami sportowymi. Kwestionariusze wypełniło 11 urzędów wojewódzkich, co stanowi 68,75% wszystkich badanych podmiotów.

Pierwsze pytanie, którego wyniki przedstawiono na wykresie 3., dotyczyło oceny częstotliwości zdarzeń, które występują podczas składania przez kluby sportowe wnioski o pozwolenie na pracę. Siedmiostopniowa skala ocen, gdzie „1” oznaczało nigdy, a „7” zawsze, pozwala na zaobserwowanie częstotliwości występujących zdarzeń. Pierwszy aspekt, o który zapytano urzędy wojewódzkie, było sprawdzenie postawy otwartości pracowników urzędów wojewódzkich w pomocy w uzupełnianiu wniosków. 90,90% wszystkich

respondentów stwierdziło, że często, bardzo często lub zawsze pomaga klubom sportowym w uzupełnianiu wniosków. Wynik ten pokazuje, że pracownicy urzędów zdają sobie sprawę z faktu, iż tłumaczenie i pomoc w prawidłowym wypełnieniu wniosku, powoduje krótszy czas na rozstrzygnięcie wniosku (brak tworzenia pism o uzupełnienie wniosku, etc.). Ciekawą informacją, która została przedstawiona w ocenie drugiego zjawiska był fakt, że 6 na 11 urzędów wojewódzkich (54,55% respondentów) stwierdziło, że kluby sportowe nie umawiają się na konkretny termin, aby móc złożyć wniosek o zezwolenie na pracę. Warto jednak wspomnieć o rozwiązaniu jakie posiada Wielkopolski Urząd Wojewódzki, który prowadzi internetowy system rejestracji do kolejek³⁸. Trzecie zjawisko, które w badaniu sprawdzono, było wywieranie przez kluby sportowe presji na urzędnikach bezpośrednio wydających decyzję, poprzez kontakty z ich przełożonymi. 5 na 11 urzędów wojewódzkich (45,45% respondentów) określiło to zjawisko jako często (9,09%), bardzo często (27,27%) i zawsze (9,09%) występujące. Z rozmów z przedstawicielami klubów sportowych, można wysnuć wniosek, że przyczyną są długotrwałe rozmowy w sprawie ustaleń warunków w kontraktach, a także określone przez dane ligi zawodowe terminy, w których trzeba ostatecznie przesłać dokumenty, aby móc uzyskać licencję dla danego zawodnika. Zjawisko to, potwierdzają odpowiedzi na kolejne pytanie dotyczące próśb klubów sportowych o jak najszybsze wydanie decyzji – 8 na 11 urzędów (72,73% badanych) określiło, że ta prośba jest bardzo często lub zawsze.

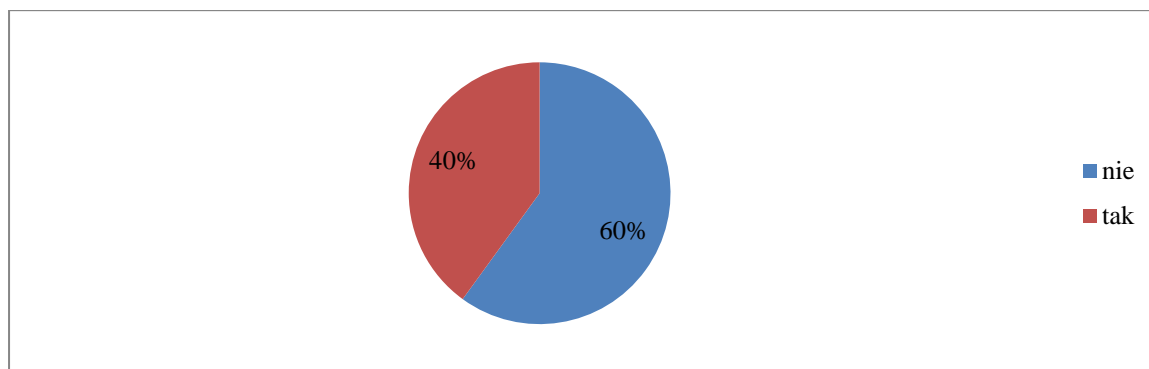
Wykres. 3. Częstotliwość pojawiania się zdarzeń podczas procesu składania wniosku o pracę dla cudzoziemca przez kluby sportowe.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań

³⁸ Wielkopolski Urząd Wojewódzki, <http://rejestracja.poznan.uw.gov.pl/>

Poprawność składanych przez kluby sportowe wniosków było kolejnym zjawiskiem, o którego ocenę poproszono urzędy wojewódzkie. 54,55% badanych określiło, że często lub bardzo często wnioski o zezwolenie na pracę składane przez kluby sportowe są prawidłowe (nie zawierają braków). Ostatnim zjawiskiem, o którego częstotliwość występowania poproszono urzędników, było to jak często kluby sportowe konsultują poprawność składanych wniosków. 72,73% respondentów odpowiedziało że często, bardzo często lub zawsze kluby sportowe przed złożeniem wniosków konsultują (poprzez pocztę elektroniczną lub telefonicznie) kwestie, co do których mają wątpliwości.

Kolejne badane zjawisko, przedstawione na wykresie 4. dotyczyło tego, czy urzędy wojewódzkie mają wypracowane dobre praktyki z klubami sportowymi, które mają polepszyć proces składania wniosków o zezwolenie na pracę zawodników spoza UE. 40% respondentów odpowiedziało, że mają takie praktyki, które polegają przede wszystkim na spotkaniach z klubami sportowymi, rozmowach telefonicznych, czy też korespondencji za pomocą drogi elektronicznej.

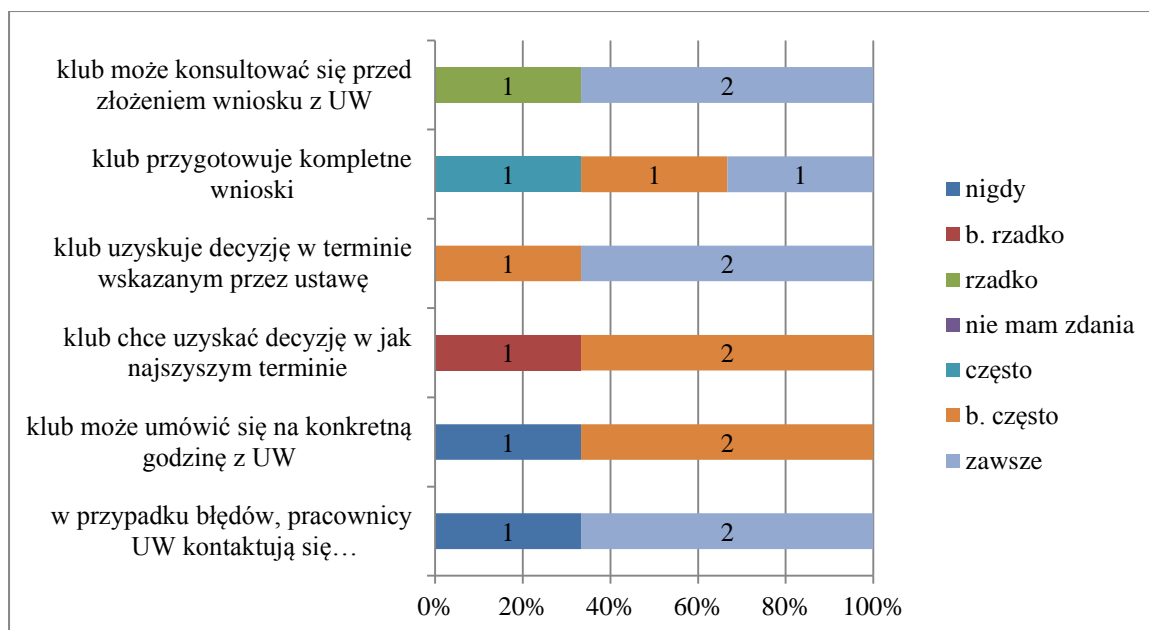
Wykres 4. Dobre praktyki z klubami sportowymi.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań

Współpraca klubów sportowych z urzędami wojewódzkimi – wyniki badań

Dla głębszego zbadania zjawiska, jakim jest ocena współpracy klubów sportowych z urzędami wojewódzkimi podczas składania wniosków o zezwolenie na pracę obcokrajowców, poproszono również kluby sportowe o wzięcie udziału w badaniu. Badanie ankietowe przeprowadzono, tak jak w przypadku urzędów wojewódzkich, w dniach 3-17 VIII 2016 r. metodą *on-line survey* (kwestionariusze ankiety wysłane za pomocą poczty elektronicznej), wysyłając do 78 klubów sportowych (grających w Tauron Basket Lidze, Tauron Basket Lidze Kobiet, Ekstraklasie, PlusLidze, OrlenLidze i PGNiG Superlidze)

prośbę o uzupełnienie standaryzowanego kwestionariusza ankiety składającego się z pytań dotyczących współpracy z urzędami wojewódzkimi podczas składania wniosków o zatrudnienie cudzoziemców. Kwestionariusze wypełniły 3 kluby sportowe (3,85%), co nie daje podstaw do wnioskowania na całą populację (kluby grające w najwyższych polskich ligach). Mimo tak małej liczby odpowiedzi, warto przynajmniej krótko omówić wyniki, celem skonfrontowania ich z odpowiedziami udzielonymi przez pracowników urzędów wojewódzkich.

Pierwsze pytanie dotyczyło możliwości konsultowania z pracownikami urzędów wojewódzkich wniosku o zezwolenie na pracę – 2 na 3 kluby odpowiedziały, że zawsze mogą na taką pomoc liczyć. Następnym badanym zagadnieniem była ocena poprawności składania wniosków, gdzie wszystkie kluby odpowiedziały, że często, bardzo często lub zawsze składają poprawne wnioski. Konfrontując to z odpowiedziami udzielonymi przez urzędy wojewódzkie, które odpowiedziały że 54,54% klubów często lub bardzo często składa poprawne wnioski. Kolejnym pytaniem była prośba o określenie czy kluby decyzję o zezwoleniu na podjęcie pracę przez cudzoziemca dostają w ustawowym terminie – w tym przypadku kluby pozytywnie wskazały rozstrzygnięcie wniosków. Szybkość podjęcia decyzji była następnym analizowanym zagadnieniem – w tym przypadku, 66% respondentów przyznało, że bardzo często zależy im na jak najszybszej decyzji. Tyle samo procent klubów, które wzięły udział w badaniu, odpowiedziało, że bardzo często nie ma przeszkód, aby składając wniosek, móc umówić się z pracownikami urzędu wojewódzkiego na konkretną godzinę. Ostatnim zagadnieniem, o które zapytano kluby, dotyczyło sytuacji gdy pracownicy urzędu wojewódzkiego natrafią na błędy we wniosku, kontaktują się za pomocą poczty elektronicznej lub telefonicznie, aby uzupełnić braki – 66% klubów wskazało, że zawsze tak się dzieje w takim przypadku.

Wykres 5. Częstość pojawiania się zdarzeń podczas procesu składania wniosku o pracę dla cudzoziemca przez kluby sportowe.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań

Na podstawie powyższych wyników, można wysnuć wniosek, że współpraca klubów sportowych z urzędami wojewódzkimi przebiega dobrze, co pewnie jest też spowodowane tym, że składanie wniosków o zezwolenie na pracę, jest czynnością którą pracownicy organizacji sportowej wykonują cyklicznie, a wątpliwości co do poprawności dokumentów, wynikają raczej ze zmieniających się przepisów, czy też samych druków.

Podsumowanie

Podsumowując powyższe rozważania należy uznać, że klub sportowy dążący do zatrudnienia zawodnika spoza UE, ze względu na wypracowanie dobrej praktyki z odpowiednimi organami, nie napotyka wielu trudności o charakterze formalno - prawnym. Natomiast problemem są wprowadzane przez związki sportowe klauzule obywatelstwa, limitujące występy zagranicznych zawodników w polskich ligach, co wbrew rozstrzygnięciom TSUE, w przypadkach niektórych dyscyplin, dotyczy także zawodników z UE. Niemożność pozyskania nieograniczonej przepisami ilości zawodników spoza UE i konieczność „utrzymania” odpowiedniej ilości zawodników krajowych na boisku, odgrywa decydującą rolę w kształtowaniu polityki zatrudniania przez kluby sportowe.

Literatura

Monografie i komentarze

- Bielak – Jomaa E., *Zatrudnianie cudzoziemców*, Warszawa 2015.
Culepa M. [w:] Culepa M., Rotkiewicz M., Wołoszyn – Kądziołka D. (red.), *Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Komentarz*. Warszawa 2015.
Cajsel W., *Podstawy prawne zatrudniania zawodników profesjonalnych*, Toruń 2004.
Liszczyński T., *Prawo pracy*, Warszawa 2012.
Rischka-Słowik B., *Konstytucja sportu w Unii Europejskiej*, Warszawa 2014.

Artykuły i czasopisma

- Cajsel W., *Czas pracy zawodnika – profesjonalisty*, Sport Wyczynowy 5-6/1999.
Cajsel W., *Licencje sportowe – ich cel, forma i treść*, Sport Wyczynowy 1998/1-2.
Cajsel W., *Podstawy prawne zatrudniania zawodników profesjonalnych w świetle nowelizacji „Ustawy o kulturze fizycznej”*, Sport Wyczynowy 3-4/2000.
Kijowski A., *Status prawny pracownika wykonującego czynności zawodnika sportowego*, Nowe Prawo 1982/9-10.
Kijowski A., *Status prawny sportowca zawodowego* [w:] *Prawne problemy sportu zawodowego*, Poznań 1995.
Kubot Z., *Statusy zatrudnienia sportowców profesjonalnych*, [w:], System prawa pracy. Tom VII. Zatrudnienie niepracownicze, K.W. Baran (red.), Warszawa 2015.
Wach A., *Licencje w polskim sporcie*, Sport Wyczynowy 1996/9-10.
Wach A., *Nowe Regulacje transferowe FIFA* [w:], *Tzw. sprawa Bosmana z polskiej perspektywy*, A.J. Szwarc (red.), Poznań 2006.
Wach A., *Stosunki prawne sportowców ze związkami i federacjami sportowymi* [w:], *Status prawny sportowców*, A.J. Szwarc (red.), Poznań 2001.

Akty prawne i orzeczenia sądów

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2009 r. w sprawie określenia przypadków, w których zezwolenie na pracę cudzoziemca jest wydawane bez względu na szczegółowe warunki wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców, Dz. U. Nr 16, poz. 85 ze zm.
Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, Dz.U. poz. 1650 ze zm.
Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, Dz.U., poz 1502.
Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, Dz.U. Nr 16, poz. 93 ze zm.
Ustawa z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej, Dz. U. z 2001 r., Nr 81, poz. 889. ze zm.
Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Dz.U. z 2013 r., poz. 674 ze zm.
Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, Dz.U. Nr 127, poz. 857 ze zm.
Ustawa z dn. 29 VII 2005 r. o sporcie kwalifikowanym, Dz.U., nr 155 poz. 1298 ze zm.
Uchwała SN z dnia 9 grudnia 2011 r., II PZP 3/11, Lex nr 1070588.
Wyrok SN z dnia 11 czerwca 1981 r., III PR 18/81, Służba Pracownicza 1981/18.
Wyrok SN z dnia 28 marca 2002 r., I PKN 32/01, Lex nr 54710.
Wyrok TS w sprawie *Walrave, Koch* (C-36/74).
Wyrok TS w sprawie *Bosman* (C-415/93).
Wyrok TS w sprawie *Lehtonen* (C-176/96).
Wyrok TS w sprawie *Kolpak* (C-438/00).
Wyrok TS w sprawie *Simutenkov* (C-265/03).

Inne

Projekt wzorcowego kontraktu o profesjonalne uprawianie piłki nożnej PZPN, dostępny na stronie internetowej:

<https://www.pzpn.pl/federacja/aktualnosci/2015-07-01/projekt-wzorcowego-kontraktu> (dostęp z dnia 7 września 2016 r.).

Regulamin rozgrywek Polskiej Ligi Koszykówki S.A. z dnia 12 maja 2016 r., dostępny na stronie internetowej:

http://plk.pl/internalfiles/fckfiles/file/dokumenty/regulaminy2016/REGULAMIN_ROZGRYWEK_PLK.pdf (dostęp z dnia 7 września 2016 r.).

Regulamin współzawodnictwa sportowego Polskiego Związku Koszykówki, dostępny na stronie internetowej:

<http://www.pzkosz.pl/dokumenty.html> (dostęp z dnia 7 września 2016 r.).

Regulamin profesjonalnego współzawodnictwa w piłce siatkowej, lipiec 2016, dostępny na stronie internetowej:

<http://www.plps.pl/articles/id/154.html> (dostęp z dnia 7 września 2016 r.).

Uchwała nr V/69 z dnia 21 kwietnia 2015 r. Polskiego Związku Piłki Nożnej, *Regulamin Rozgrywek Piłkarskich o Mistrzostwo Ekstraklasy na sezon 2015/2016 i następne*, dostępna na stronie internetowej:

<http://www.ekstraklasa.org/data/stories/files/Regulamin%20rozgrywek%202015-2016%20-%20oficjalny.pdf> (dostęp z dnia 7 września 2016 r.).